Hukuk Bölümü 2010/279 E., 2011/41 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : F. T.

Vekili : Av. D. Ö.

Davalı : Maliye Bakanlığına izafeten Şirinyer Vergi Dairesi Müdürlüğü

Vekili : Av. N. K. - Hazine Avukatı

O L A Y : Davacı ile yüklenici Han Müh. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında 17.12.1990 tarihinde kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapılarak, İzmir İli Buca ilçesi Tınaztepe Mahallesi 21n, 11c pafta, 7102 ada, 1 no'lu parselde davacı adına kayıtlı, 2. Kat 8 no'lu dairenin şirket ortaklarına sözleşmenin ifası halinde bırakılacağı kararlaştırılmıştır.

Şirinyer Vergi Dairesi Müdürlüğüne kayıtlı vergi mükellefi Han Müh. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti'nin kesinleşmiş vergi borcunun tahsili amacıyla; şirketin ortaklarının idareye 21.10.1994 tarihinde verdikleri dilekçe ile vergi borçlarına karşılık olarak, kat karşılığı inşaat sözleşmesi sonucu paylarına düşen daireye haciz konulmasını talep etmeleri üzerine 21.10.1994 ve 22.02.1995 tarihlerinde davacının gayrimenkulü üzerine haciz konulmuş; davacı vekilinin haczin kaldırılması talebi İdarece reddedilmiştir.

Davacı vekili tarafından, müvekkiline ait gayrimenkul üzerine, Han Mühendislik San. ve Tic. Ltd. Şirketinin vergi borçlarından dolayı konulan haczin kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

İZMİR 4. VERGİ MAHKEMESİ: 11.10.2001 gün ve E: 2001/1065, K: 2001/62 sayı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemeleri'nin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun Vergi Mahkemelerinin görevlerini düzenleyen 6. Maddesinde Vergi Mahkemelerinin Genel Bütçeye, İl Özel İdareleri, Belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ile bu konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları ve diğer konularda verilen işleri çözümleyeceği hükmünün bulunduğu; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15 maddesinin 1/a bendinde adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceğinin düzenlendiği; dava dosyasının incelenmesinden; İzmir İli, Buca ilçesi, Tınaztepe mahallesi, 21n, 11c pafta, 7102 ada, 1 no'lu parselde kayıtlı, 8 no'lu daire üzerine davacı ile aralarında kat karşılığı inşaat sözleşmesi bulunan Han Mühendislik San ve Tic. Ltd. şirketinin vergi borçlarından dolayı 1.2.1995 tarihinde haciz konulduğu, davacının üzerine haciz konulan gayrimenkulün mülkiyetinin kendisine ait olduğu iddiası ile haczin kaldırılması talebi ile iş bu davayı açtığının anlaşıldığı; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 68. Maddesinde istihkak iddiaları ile ilgili hükümlere yer verildiği; maddenin birinci fıkrasında istihkak davalarına bakmaya, haczi yapan tahsil dairesinin bulunduğu yer mahkemesinin yetkili olduğu ve davaların öncelikle görülmesinin kabul edildiği, bu kuraldan dolayı vergi borcunun cebren takibi sırasında vergi dairesince uygulanan hacze karşı açılacak davaların görüm ve çözüm yerinin Vergi Mahkemeleri değil, tahsil dairesinin bulunduğu İcra Hakimliği ya da bu işle görevlendirilmiş mahkemeler olduğu; buna göre, davacının haczedilen gayrimenkulün mülkiyetinin asıl vergi borçlusuna ait olmayıp kendisine ait olduğu iddiasıyla açtığı istihkak davasının görüm ve çözümü adli yargı düzenine ait mahkemelerin görevine girdiğinden, iş bu davanın Mahkemelerince incelenme olanağının bulunmadığı gerekçesiyle; 2577 sayılı Yasanın 15. Maddesinin 1/a fıkrası uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 23.06.2009 gün ve E: 2009/167, K: 2009/256 sayı ile; davacı vekilinin 10/04/2009 tarihli dava dilekçesi ile; Müvekkili ile yüklenici Han Müh. İnşaat Ltd Şti arasında kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapıldığını, bu sözleşme ile İzmir ili Buca ilçesi Tınaztepe Mah. 7102 ada 1 parselde F. T. adına kayıtlı 2. kat 8.nolu dairenin şirket ortakları C. I. ve T. D.'e sözleşmenin ifası halinde bırakılacağının kararlaştırıldığını, yüklenici firmanın vergi borçları nedeniyle dava konusu taşınmaz üzerine Şirinyer Vergi Dairesi tarafından 01/02/1995 tarihinde haciz konulduğunu, müvekkili adına kayıtlı taşınmazın, yüklenici şirketin vergi borçlarından dolayı aralarındaki sözleşmeye dayanarak ileride doğması olası, doğmamış bir hak için haczedilmesinin usulsüz olduğunu, haczin kaldırılması için ilgili idareye başvurulduğunu ancak olumlu netice alınamadığını belirterek tüm bu nedenlerle dava konusu taşınmaz üzerindeki vergi borcu nedeniyle konulan haczin usulsüz olması nedeniyle kaldırılmasını istediğini; davalı vekilinin savunmasında; Davacı yanın taleplerinin haksız olduğunu, zaman aşımı süresinin dolduğunu, davacı yanın süresi içerisinde Vergi Mahkemesine dava açmadığını, açılan davanın görev yönünden de reddinin gerektiğini belirterek davanın reddini talep ettiğini; İzmir 4. Vergi Mahkemesi'nin 2001/1065-62 E.K sayılı kararı incelendiğinde; Davacısının F. T., davalının Şirinyer Vergi Dairesi, davanın gayrimenkul üzerindeki vergi borcundan dolayı oluşan haczin kaldırılması istemini içerdiği, 11/10/2001 tarihinde davanın Adli Yargı görevi içerisine girdiğinden bahisle görev yönünden davanın reddine karar verildiğinin anlaşıldığını; yüklenici firmaya ait vergi borçlarına ilişkin sorgulamaya ait çıktı fotokopisinin dosyaya sunulduğunu; davanın, haksız konulan haczin kaldırılmasını içeren şikayet davası olduğunu, davacı yanın, kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereği yüklenici firmanın edimlerini yerine getirip getirmediğine yönelik tespitte bulunmayıp doğrudan doğruya haczin kaldırılmasını talep ettiğini; ayrıca vergi borçlarından kaynaklanan haciz işlemlerinin kaldırılması konusundaki davaların Vergi Mahkemelerine açılabileceğini, bununla beraber İzmir 4. Vergi Mahkemesinin 2001/1065-62 E.K sayılı kararıyla aynı davada adli yargının görevli olduğunun bildirildiği görülmekle, açılan davanın, dava yolu bakımından reddine, anılan Vergi Mahkemesi kararı gereği dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermenin gerekmiş olduğunu belirterek, hüküm kısmında; konulan haczin vergi borcuna ilişkin olduğu, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Yasanın 6. maddesinde vergi mahkemelerinin görevlerinin belirtildiği, b bendinde 6183 sayılı yasanın uygulanmasına ilişkin davaları Vergi Mahkemelerinin çözümleyeceği hükmü bulunduğundan; ayrıca davacının 8. nolu bağımsız bölümün borçlunun kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereği hak etmediğinin tespitini istemeyip, doğrudan doğruya haczin kaldırılmasını istediği, haczin vergi borcundan dolayı, vergi müdürlüğünce konulduğu, Mahkemelerince kaldırılması halinde idarenin, yani Vergi Müdürlüğü kararının kaldırılması söz konusu olduğundan; dava yolu bakımından davanın REDDİNE, görevli mahkemenin İzmir İdare Mahkemeleri olduğunun tespitine, İzmir 4. Vergi Mahkemesinin 2001/1065-62 E.K sayılı kararı gereği olumsuz uyuşmazlık söz konusu olduğundan çözümü için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekilinin, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi yolunda verdiği dilekçe üzerine dava dosyası önce sehven Yargıtay'a, daha sonra da Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık

YILDIZ, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 07.03.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, İzmir 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'nce re'sen yapılan başvuru, 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

Ancak, adli ve idari yargı yerleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının, davacı vekilinin görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi istemine ilişkin dilekçesi ile birlikte son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği; Başkanlık yazısıyla, idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacıya ait gayrimenkul üzerine, davacıyla kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapan yüklenici Şirketinin vergi borçlarından dolayı konulan haczin kaldırılması istemiyle açılmıştır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme Alacağının Cebren Tahsili" hakkındaki İkinci Kısmın Birinci Bölümü'nde yer alan 54-76. maddelerinde cebren tahsil ve takip esasları genel olarak düzenlenmiş olup, "Haciz" başlığını taşıyan 62. maddesinde, "Borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tesbit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarı tahsil dairesince haczolunur.

(Ek fıkra: 16/7/2004-5228/12 md.) Maliye Bakanlığı amme alacaklarının takibinde haczolunacak malların tespiti amacıyla yapılacak mal varlığı araştırmasının şekli, alanı ve kapsamı ile araştırma yapılacak amme alacaklarının türü ve tutarını belirlemeye yetkilidir. Bu yetki alacaklı amme idaresi itibarıyla da kullanılabilir.

Borçlu tarafından başkasının olduğu beyan veya üçüncü şahıs tarafından ihtiyaten haciz veya istihkak iddia edilmiş bulunan malların haczi en sonraya bırakılır.

Ancak haczolunan gayrimenkul artırmaya çıkarılmadan, borçlu, borcun itfasına yetecek menkul mal veya vadesi gelmiş sağlam alacak gösterirse gayrimenkul üzerinde haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacak da haczolunur.

Şu kadar ki, bu suretle mahcuz kalan gayrimenkulün idare ve işletmesine ve hasılat ve menfaatlerine tahsil dairesi müdahale etmez.

Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir", ve 88. maddesinin birinci fıkrasında da, "Her türlü gayrimenkul malların, gemilerin haczi sicillerine işlenmek üzere haciz keyfiyetinin tapuya veya gemi sicillerinin tutulduğu daireye tebliğ edilmesi suretiyle yapılır(…

…)" hükmü yer almıştır.

Olayda, Davacı ile Şirinyer Vergi Dairesi Müdürlüğüne kayıtlı vergi mükellefi olan yüklenici Han Müh. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. arasında kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapılarak, İzmir İli Buca ilçesi Tınaztepe Mahallesi 21n, 11c pafta, 7102 ada, 1 no'lu parselde davacı adına kayıtlı, 2. Kat 8 no'lu dairenin şirket ortaklarına sözleşmenin ifası halinde bırakılacağının kararlaştırıldığı; Şirketin kesinleşmiş vergi borcunun tahsili amacıyla; şirket ortaklarının vergi borçlarına karşılık olarak, kat karşılığı inşaat sözleşmesi sonucu paylarına düşen söz konusu daireye haciz konulmasını talep etmeleri nedeniyle davalı İdarece gayrimenkul üzerine haciz konulduğu; sonuçta anılan Şirketin vergi borçlarından dolayı davacının gayrimenkulünün üzerine konulan haczin kaldırılması istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Vergi Dairesince, 6183 sayılı Yasa'ya göre kamu alacağının(vergi borcunun) tahsili amacıyla kamu gücüne dayalı, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen haciz işlemi, idari bir işlem niteliğini taşımakta olup, her iki yargı yerinde de haciz işlemine karşı dava açılmıştır.

Bu durumda, haczin kaldırılması istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesi kapsamında görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varıldığından, Vergi Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 4. Vergi Mahkemesi'nin 11.10.2001 gün ve E:2001/1065, K:2001/62 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 07.03.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.